

LĒMUMI

PADOMES LĒMUMS

(2013. gada 9. jūlijs)

par euro ieviešanu Latvijā 2014. gada 1. janvārī

(2013/387/ES)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 140. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ziņojumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas ziņojumu ⁽²⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu,

ņemot vērā Eiropadomes pārrunas,

ņemot vērā to Padomes locekļu ieteikumu, kas pārstāv dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro,

tā kā:

(1) Ekonomiskās un monetārās savienības ("EMS") trešais posms sākās 1999. gada 1. janvārī. Padome 1998. gada 3. maijā sanāksmē Briselē, kurā piedalījās valstu vai valdību vadītāji, nolēma, ka Beļģija, Vācija, Spānija, Francija, Īrija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Austrija, Portugāle un Somija ir izpildījušas nepieciešamos nosacījumus, lai 1999. gada 1. janvārī ieviestu euro ⁽³⁾.

(2) Ar Lēmumu 2000/427/EK ⁽⁴⁾ Padome nolēma, ka Grieķija ir izpildījusi nepieciešamos nosacījumus, lai 2001. gada 1. janvārī ieviestu euro. Ar Lēmumu 2006/495/EK ⁽⁵⁾ Padome nolēma, ka Slovēnija ir izpildījusi nepieciešamos nosacījumus, lai 2007. gada 1. janvārī ieviestu euro. Ar Lēmumu 2007/503/EK ⁽⁶⁾ un 2007/504/EK ⁽⁷⁾ Padome nolēma, ka Kipra un Malta ir

izpildījušas nepieciešamos nosacījumus, lai 2008. gada 1. janvārī ieviestu euro. Ar Lēmumu 2008/608/EK ⁽⁸⁾ Padome nolēma, ka Slovākija ir izpildījusi nepieciešamos nosacījumus, lai ieviestu euro. Ar Lēmumu 2010/416/ES ⁽⁹⁾ Padome nolēma, ka Igaunija ir izpildījusi nepieciešamos nosacījumus, lai ieviestu euro.

(3) Saskaņā ar 1. punktu Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam ("EK līgums") pievienotajā Protokolā par dažiem noteikumiem attiecībā uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti Apvienotā Karaliste paziņoja Padomei, ka tā nav iecerējusi 1999. gada 1. janvārī iekļauties EMS trešajā posmā. Minētais paziņojums nav mainīts. Saskaņā ar 1. punktu EK līgumam pievienotajā Protokolā par dažiem noteikumiem attiecībā uz Dāniju un saskaņā ar lēmumu, ko valstu vai valdību vadītāji pieņēma Edinburgā 1992. gada decembrī, Dānija ir paziņojusi Padomei par savu nodomu nepedalīties EMS trešajā posmā. Dānija nav pieprasījusi, lai tiktu uzsākta procedūra, kas minēta Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 140. panta 2. punktā.

(4) Ar Lēmumu 98/317/EK Zviedrijai ir noteikts izņēmuma statuss atbilstīgi LESD 139. panta 1. punktam. Saskaņā ar 2003. gada Pievienošanās akta ⁽¹⁰⁾ 4. pantu Čehijai, Latvijai, Lietuvai, Ungārijai un Polijai ir izņēmuma statuss atbilstīgi LESD 139. panta 1. punktam. Saskaņā ar 2005. gada Pievienošanās akta ⁽¹¹⁾ 5. pantu Bulgārijai un Rumānijai ir izņēmuma statuss atbilstīgi LESD 139. panta 1. punktam. Saskaņā ar Horvātijas Pievienošanās akta ⁽¹²⁾ 5. pantu Horvātijai ir izņēmuma statuss atbilstīgi LESD 139. panta 1. punktam.

(5) Eiropas Centrālā banka ("ECB") tika nodibināta 1998. gada 1. jūlijā. Eiropas monetārā sistēma tika aizstāta ar valūtas maiņas mehānismu, kura izveide tika noteikta Eiropadomes 1997. gada 16. jūnija Rezolūcijā par valūtas maiņas mehānisma izveidi ekonomikas un monetārās savienības trešajā posmā ⁽¹³⁾. Kārtība, kādā ekonomiskās

⁽¹⁾ 2013. gada 5. jūnija ziņojums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽²⁾ 2013. gada 5. jūnija ziņojums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽³⁾ Lēmums 1998/317/EK (OV L 139, 11.5.1998., 30. lpp.).

⁽⁴⁾ OV L 167, 7.7.2000., 19. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 195, 15.7.2006., 25. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 186, 18.7.2007., 29. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 186, 18.7.2007., 32. lpp.

⁽⁸⁾ OV L 195, 24.7.2008., 24. lpp.

⁽⁹⁾ OV L 196, 28.7.2010., 24. lpp.

⁽¹⁰⁾ OV L 236, 23.9.2003., 33. lpp.

⁽¹¹⁾ OV L 157, 21.6.2005., 203. lpp.

⁽¹²⁾ OV L 112, 24.4.2012., 21. lpp.

⁽¹³⁾ OV C 236, 2.8.1997., 5. lpp.

un monetārās savienības trešajā posmā īstenojams valūtas kursa mehānisms (VKM II), tika formulēta 2006. gada 16. marta Līgumā starp Eiropas Centrālo banku un ārpus eurozonas dalībvalstu centrālajām bankām, ar ko nosaka ekonomikas un monetārās savienības trešā posma valūtas kursa mehānisma darbības procedūras ⁽¹⁾.

(6) LESD 140. panta 2. punktā noteikta kārtība, kādā tiek atcelts attiecīgo dalībvalstu izņēmuma statuss. Vismaz reizi divos gados vai pēc pieprasījuma, ko iesniedz dalībvalsts ar izņēmuma statusu, Komisija un ECB sniedz ziņojumus Padomei atbilstīgi LESD 140. panta 1. punktā noteiktajai kārtībai. Latvija 2013. gada 5. martā iesniedza oficiālu pieprasījumu veikt konverģences novērtējumu.

(7) Dalībvalstu tiesību akti, tostarp valstu centrālo banku statūti, pēc vajadzības jāpielāgo tā, lai tiktu nodrošināta atbilstība LESD 130. un 131. pantam un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem ("ECBS un ECB statūti"). Komisija un ECB savos ziņojumos sniedz detalizētu novērtējumu par Latvijas tiesību aktu atbilstību LESD 130. un 131. pantam un ECBS un ECB statūtiem.

(8) Saskaņā ar 1. pantu Protokolā Nr. 13 par konverģences kritērijiem, kas minēti LESD 140. pantā, LESD 140. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā minētais cenu stabilitātes kritērijs ir tas, ka dalībvalstī ir stabilas cenas un vienā gadā pirms novērtējuma vidējais inflācijas līmenis nepārsniedz 1,5 procentu punktus, to samērojot ar, augstākais, tādu triju dalībvalstu datiem, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Lai izvērtētu atbilstību cenu stabilitātes kritērijam, inflācija tiks mērīta, izmantojot saskaņotus patēriņa cenu indeksus (SPCI), kas ir definēti Padomes Regulā (EK) Nr. 2494/95 (1995. gada 23. oktobris) par saskaņotajiem patēriņa cenu indeksiem ⁽²⁾. Cenu stabilitātes kritērija izvērtēšanas nolūkā dalībvalsts inflāciju mēra, nosakot izmaiņas 12 mēnešu indeksu vidējās aritmētiskās vērtības attiecībā pret iepriekšējā laikposma 12 mēnešu indeksu vidējo aritmētisko vērtību, rezultātu izsakot procentos. Komisijas un ECB ziņojumos tika ņemta vērā atsauces vērtība, kuru aprēķināja, triju dalībvalstu ar labākajiem rādītājiem cenu stabilitātes ziņā inflācijas līmeņu vidējā aritmētiskā rezultātam pievienojot 1,5 procentu punktus. Aprēķinātā inflācijas atsauces vērtība par viena gada laikposmu, kas beidzās 2013. gada aprīlī, ir 2,7 procenti, un trīs dalībvalstis ar labākajiem rādītājiem attiecībā uz cenu stabilitāti ir Zviedrija, Latvija un Īrija; to inflācijas rādītājs ir attiecīgi 0,8 procenti, 1,3 procenti un 1,6 procenti.

Ir pamatoti, ka no to dalībvalstu loka, kas uzrādījušas vislabākos rādītājus, tiek izslēgtas valstis, kuru inflācijas rādītāji nevar būt nozīmīgs kritērijs citām dalībvalstīm. Pagātnē šādas izslēdzamās valstis tika norādītas 2004. un 2010. gada konverģences ziņojumos. Pašreizējos apstākļos ir pamatoti no dalībvalstīm ar labākajiem rādītājiem izslēgt Grieķiju, jo tās inflācijas līmenis un profils būtiski atšķiras no eurozonas vidējā rādītāja, galvenokārt atspoguļojot ievērojamās korekcijas vajadzības un ārkārtējo Grieķijas ekonomikas situāciju; Grieķijas rādītāja iekļaušana pārmērīgi ietekmētu atsauces vērtību un tādējādi arī kritērija tainīgumu ⁽³⁾.

(9) Saskaņā ar protokola Nr. 13 2. pantu valsts budžeta stabilitātes kritērijs, kas minēts LESD 140. panta 1. punkta otrajā ievilkumā, ir tāds, ka novērtējuma brīdī uz dalībvalsti neattiecas atbilstīgi LESD 126. panta 6. punktam pieņemtais Padomes lēmums par pārmērīgu budžeta deficītu.

(10) Saskaņā ar protokola Nr. 13 3. pantu LESD 140. panta 1. punkta trešajā ievilkumā minētais kritērijs dalībai Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā ir tas, ka dalībvalsts vismaz divu gadu laikā pirms pārbaudes bez lielām grūtībām ir ievērojusi normālās valūtas kursa svārstību robežas, kas paredzētas Eiropas monetārās sistēmas valūtas kursa mehānismā (VKM). Jo īpaši dalībvalstīm šajā laikā nav pēc savas iniciatīvas jādevalvē savas valūtas oficiālo maiņas kursu attiecībā pret euro. Kopš 1999. gada 1. janvāra VKM II nodrošina pamatu valūtas maiņas kritērija izpildes izvērtēšanai. Vērtējot šā kritērija izpildi savos ziņojumos, Komisija un ECB ir analizējusi divu gadu laikposmu, kas beidzās 2013. gada 16. maijā.

(11) Saskaņā ar protokola Nr. 13 4. pantu procentu likmju konverģences kritērijs, kas minēts LESD 140. panta 1. punkta ceturtajā ievilkumā, ir tāds, ka dalībvalsts vidējā nominālā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme, kas pirms novērtējuma novērota vienu gadu, pārsniedz ne vairāk kā par diviem procentu punktiem likmes, augstākais, trijās dalībvalstīs, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Lai izvērtētu procentu likmju konverģenci, salīdzināšanai tika izmantotas desmit gadu valdības standarta obligāciju procentu likmes. Lai izvērtētu atbilstību procentu likmju kritērijam, Komisijas un ECB ziņojumos izmantoja atsauces vērtību, ko aprēķināja kā vidējo aritmētisko no nominālajām ilgtermiņa procentu likmēm trijās dalībvalstīs, kur cenu stabilitāte ir vislielākā, rezultātam pievienojot divus procentu punktus. Tādējādi atsauces vērtība viena gada laikā līdz 2013. gada aprīlim bija 5,5 %.

⁽¹⁾ OV C 73, 25.3.2006., 21. lpp.

⁽²⁾ OV L 257, 27.10.1995., 1. lpp.

⁽³⁾ Grieķijas 12 mēnešu vidējais inflācijas līmenis 2013. gada aprīlī bija 0,4 %, savukārt eurozonā tas bija 2,2 %; saskaņā ar prognozēm ir paredzams, ka turpmākajos mēnešos šī atšķirība palielināsies vēl vairāk.

- (12) Saskaņā ar protokola Nr. 13 5. pantu datus, kurus izmanto, lai veiktu novērtējumu par konverģences kritēriju izpildi, jāsniedz Komisijai. Komisija nodrošināja datus, kas izmantoti šā lēmuma sagatavošanai. Komisija sniedza budžeta datus pēc dalībvalstu ziņojumu iesniegšanas līdz 2013. gada 1. aprīlim saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 3605/93 (1993. gada 22. novembris) ⁽¹⁾ par to, kā piemērot Protokolu par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru.
- (13) Balstoties uz Komisijas un ECB iesniegtajiem ziņojumiem par progresu, ko Latvija guvusi, pildot savas saistības attiecībā uz ekonomisko un monetāro savienību, tiek secināts, ka:
- a) Latvijas valsts tiesību akti, tostarp Latvijas Bankas statūti, atbilst LESD 130. un 131. pantam un ECBS un ECB statūtiem;
- b) attiecībā uz to, kā Latvija ir izpildījusi LESD 140. panta 1. punkta četros ievilkumos minētos konverģences kritērijus, tiek secināts, ka:
- vidējais inflācijas līmenis Latvijā viena gada laikposmā, kas beidzās 2013. gada aprīlī, bija 1,3 %, kas ir ievērojami mazāk par atsaucē vērtību un, visticamāk, būs mazāks par atsaucē vērtību arī turpmākajos mēnešos,
- budžeta deficīts Latvijā ir piedzīvojis ticamu un ilgtspējīgu samazinājumu, līdz 2012. gada beigām sasniedzot līmeni, kas zemāks par trīs procentiem no IKP. Padome, rīkojoties saskaņā ar Komisijas ieteikumu, ar Lēmumu 2013/317/ES (2013. gada 21. jūnijs) ⁽²⁾ atcēla Lēmumu 2009/591/EK ⁽³⁾ par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Latvijā,

- Latvija ir VKM II locekle kopš 2005. gada 2. maija; līdz ar iestāšanos VKM II Latvijas iestādes vienpusēji apņēmas saglabāt lata kursu $\pm 1\%$ svārstību amplitūdas robežās attiecībā pret centrālo kursu. Divos gados pirms šā novērtējuma veikšanas lata maiņas kurss nenovirzījās no centrālā kursa par vairāk nekā $\pm 1\%$, un tas nebija pakļauts satricinājumiem,
- gadā, kas beidzās 2013. gada aprīlī, ilgtermiņa procentu likme Latvijā bija vidēji 3,8 procenti, kas ir mazāk par atsaucē vērtību;
- c) saskaņā ar novērtējumu par atbilstību tiesību aktiem un konverģences kritērijiem, kā arī papildu faktoriem Latvija izpilda nepieciešamos nosacījumus euro ieviešanai,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Latvija izpilda euro ieviešanai nepieciešamos nosacījumus. Latvijas izņēmuma statuss, kas minēts 2003. gada Pievienošanas akta 4. pantā, tiek atcelts no 2014. gada 1. janvāra.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

3. pants

Šo lēmumu publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Briselē, 2013. gada 9. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
R. ŠADŽIUS

⁽¹⁾ OV L 332, 31.12.1993., 7. lpp.

⁽²⁾ OV L 173, 26.6.2013., 48. lpp.

⁽³⁾ OV L 202, 4.8.2009., 50. lpp.